

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1325/2020
30.07.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Катарине Манојловић Андрић, председника већа, Слађане Накић Момировић и Добриле Страјина, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., коју заступа Драгољуб Палевић, адвокат из ..., против туженог Дома здравља Младеновац, са седиштем у Младеновцу, чији је пуномоћник Јованка Зечевић Анђелковић, адвокат из ..., ради утврђења, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 46/20 од 07.02.2020. године, у седници одржаној 30.07.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ ревизија туженог Дома здравља Младеновац, па се **ПРЕИНАЧУЈУ** пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 46/20 од 07.02.2020. године и пресуда Основног суда у Младеновцу П1 8/2019 од 13.06.2019. године, тако што се:

ОДБАЦУЈЕ као неблагоприятна тужба тужиле АА у делу којим је тражила да се утврди да је код туженог Дома здравља Младеновац дана 25.06.2005. године засновала радни однос на неодређено време.

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосновани тужбени захтеви тужиле АА којима је тражила да се као незаконито поништи решење туженог Дома здравља Младеновац број ... од 23.01.2019. године и да се обавезе тужени да тужиљу врати на рад.

ОДБИЈА СЕ као неоснован тужбени захтев тужиле АА да се обавезе тужени Дом здравља Младеновац да тужиљи накнади трошкове парничног поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Младеновцу П1 8/2019 од 13.06.2019. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиле и утврђено да је тужиле код туженог дана 25.06.2005. године засновала радни однос на неодређено време, што је тужени дужан признати. Ставом другим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиле, па је као незаконито поништено решење туженог бр. ... од 23.01.2019. године и обавезан је тужени да тужиљу врати на рад, а ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиљи на име трошкова парничног поступка исплати износ од 102.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 46/20 од 07.02.2020. године одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена пресуда Основног суда у Младеновцу П1 8/2019 од 13.06.2019. године.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је изјавио ревизију због битне повреде одредаба поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужила је доставила одговор на ревизију.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду применом члана 408. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/11 и 55/14) – у даљем тексту: ЗПП, па је нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2) ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је код туженог у више наврата била радно ангажована на одређено време као ... у периоду од 2000. до 2019. године. Радни однос тужиле код туженог делимично је утврђен на основу уговора о раду, а за одређене периоде на основу података о радном односу уписаних у радној књижици. Тужила је била у радном односу код туженог најпре почев од 25.10.2000. до 15.07.2002. године, када јој је радни однос, према подацима из радне књижице престао, и за овај период (осим уговора о раду број ... од 02.04.2002. године) не постоје други уговори. У периоду од 18.12.2002. до 19.06.2005. године тужила је била у радном односу код туженог по основу шест сукцесивно закључених уговора о раду на одређено време. Према подацима из радне књижице, тужила је након тога наставила рад код туженог од 20.06.2005. до 19.09.2005. године и од 20.09.2005. до 19.03.2006. године, али за ове периоде не постоје уговори. Из радне књижице је такође утврђено да је тужила код туженог била у радном односу и у периодима од 07.08.2006. до 06.11.2006. године, од 07.11.2006. до 06.05.2007. године и од 07.05.2007. до 06.08.2007. године, за које не постоје уговори о раду. Тужила је била пријављена код Националне службе за запошљавање у периоду од 20.06. до 06.08.2006. године и у периоду од 07.08. до 06.11.2007. године, а у радној књижици је евидентиран рад код другог послодавца у периоду од 01.09.2009. до 11.11.2011. године. У радном односу код туженог тужила је поново била од 06.11.2011. до 31.04.2018. године, осим прекида од 28.11.2012. до 27.05.2013. године. У периоду од 01.05.2018. до 31.01.2018. године тужила је са туженим закључила три уговора о раду на одређено време на период од по три месеца ради замене одсутног радника, након чега јој је радни однос код туженог престао на основу решења туженог број 50 од 23.01.2019. године чији поништај тужбом тражи.

Поступак у овој парници покренут је тужбом од 08.02.2019. године за утврђење да је тужила код туженог засновала радни однос на неодређено време 25.06.2005. године, за поништај решења туженог од 23.01.2019. године о престанку радног односа и враћање на рад. У тужби је као правни основ постављеног тужбеног захтева наведен члан 37. Закона о раду који је важио дана 25.06.2005. године.

Полазећи од утврђених чињеница да је тужила код туженог у континуитету радила почев од 18.12.2002. закључно са 19.06.2005. године, дакле две године и шест месеци, те да је након 19.06.2005. године наставила рад код туженог без закљученог уговора о раду више од пет дана, првостепени суд налази да је, сагласно члану 32. став 2. Закона о раду, тужила засновала радни однос на неодређено време самом фикцијом ступања на рад. У првостепеној пресуди се наводи да су стога сви каснији уговори о раду које је тужила закључила са туженим ништави у смислу члана 103. Закона о облигационим односима, јер је у њима регулисан радноправни статус на одређено време, а да је незаконито и без правног дејства и решење туженог од 23.01.2019. године о престанку радног односа тужиле услед истека рока за који је последњи уговор о раду на одређено време закључен.

По оцени другостепеног суда, у овом случају се не ради о утврђењу постојања радног односа већ о преображају радног односа по сукцесивно закљученим уговорима о раду на одређено време по којима је тужила обављала послове на слободном радном месту ..., непрекидно радећи пет радних дана по истеку рока за који је заснован радни однос тј. после 19.09.2004. године, па је радни однос на одређено време постао радни однос на неодређено време дана 25.09.2004. године. Крећући се у границама постављеног тужбеног захтева, другостепени суд је потврдио првостепену пресуду у ставу првом изреке којом је утврђено да је до преображаја радног односа дошло дана 25.06.2005. године. Првостепена пресуда је потврђена и у преосталом делу, а жалба туженог одбијена као неоснована.

Врховни касациони суд налази да се у ревизији туженог основано истиче да су пресуде нижестепених судова донете погрешном применом материјалног права.

Одредбама члана 37. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05, 61/05, 54/09 и 32/13) које су важиле до 29.07.2014. године када су ступиле на снагу измене овог закона објављене у „Службеном гласнику РС“, број 75/14, било је прописано: да се радни однос заснива на време чије је трајање унапред одређено када су у питању – сезонски послови, рад на одређеном пројекту, повећање обима посла који траје одређено време и сл. за време трајања тих потреба, с тим што тако заснован радни однос непрекидно или с прекидима не може трајати дуже од 12 месеци (став 1); да се под прекидом из става 1. овог члана не сматра прекид рада краћи од 30 радних дана (став 2); да се радни однос на одређено време, ради замене привремено одсутног запосленог, може засновати до повратка привремено одсутног запосленог (став 3); да радни однос заснован на одређено време постаје радни однос на неодређено време, ако запослени настави да ради најмање пет радних дана по истеку рока за који је заснован радни однос.

Према правном схватању Врховног касационог суда усвојеном на седници Грађанског одељења од 25.12.2012. године, послодавац и запослени могу да закључе један или више сукцесивних уговора о раду на одређено време на истим пословима, чије укупно трајање непрекидно или са прекидима краћим од 30 дана не може да буде дуже од 12 месеци (осим замене одсутног радника). Ако послодавац и запослени закључе уговор о раду на одређено време по истеку рока од једне године на истоврсним пословима, па запослени ради дуже од пет радних дана, стекли су се

услови за прерастање радног односа у радни однос на неодређено време. Рок од 90 дана за подношење тужбе за утврђење да је радни однос на одређено време постао радни однос на неодређено време, почиње да тече од дана достављања решења о отказу, односно фактичког престанка радног односа.

У овом конкретном случају тужила је у периоду од 21.10.2000. до 31.01.2019. године више пута била ангажована да ради на одређено време код туженог, али то њено радно ангажовање није трајало непрекидно до доношења решења о престанку радног односа. Наиме, након престанка радног односа код туженог 19.03.2006. године, тужила је као незапослено лице била пријављена код Националне службе за запошљавање у периоду од 20.06.2006. до 06.08.2006. године, док је у периоду од 01.09.2009. до 11.11.2011. године (две године и два месеца) била у радном односу код другог послодавца. Тужила је на евиденцији Националне службе за запошљавање била и у периоду од 07.08. до 06.11.2007. године, а у периоду од 28.11.2012. до 27.05.2013. године имала је прекид радног односа. Тужбу за утврђење да је њен радни однос на одређено време дана 25.06.2005. године постао радни однос на неодређено време тужила је поднела тек 08.02.2019. године, иако је њен радни однос у међувремену фактички прекидан четири пута због престанка запослења, па и због заснивања радног односа код другог послодавца.

Тужба за утврђење прописана чланом 194. ЗПП, по правилу, не застарева. Али, одредбом члана 195. став 2. Закона о раду из 2005. године, који се у овом случају примењује као *lex specialis*, био је прописан рок за покретање радног спора од 90 дана од дана достављања решења, односно сазнања за повреду права, а од 2014. године то је рок од 60 дана. Рок од 90, односно 60 дана за подношење тужбе за утврђење да је радни однос на одређено време постао радни однос на неодређено време, почиње да тече од дана достављања решења о отказу због тога што је тада видљива повреда права запосленог. У случају отпуштања запосленог без решења, рок тече од фактичког прекида рада јер је то моменат сазнања за повреду права.

У првостепеном поступку је утврђено да је тужила у периоду од 18.12.2002. до 19.06.2005. године закључила са туженим шест сукцесивних уговора о раду на одређено време, а након тога наставила да ради код туженог до 19.03.2006. године, дакле дуже од пет радних дана, након чега је дошло до фактичког прекида рада, па се тужила као незапослено лице пријавила код Националне службе за запошљавање. Како тужила није поднела тужбу за утврђење да је њен радни однос на одређено време постао радни однос на неодређено време у року од 90 дана од фактичког престанка радног односа, него је то учинила тек 08.02.2019. године, Врховни касациони суд је оценио да је тужба тужиле неблаговремено поднета у делу којим се тражи утврђење да је код туженог дана 25.06.2005. године засновала радни однос на неодређено време. Овај суд при томе налази да нижестепени судови нису могли да утврде да је тужила у радном односу на неодређено време код туженог од 25.06.2005. године код несумњиво утврђених чињеница да је у међувремену тужила две године и два месеца била у радном односу код другог послодавца и два пута пријављена Националној служби за запошљавање као незапослено лице.

Тужбом се тражи и поништај решења туженог од 23.01.2019. године којим је тужиљи престао радни однос почев од 31.01.2019. године због протеча рока од три месеца на који је засновала радни однос по уговору број 670 од 23.10.2018. године ради замене одсутног радника. С обзиром на то да је одредбом члана 175. тачка 1) Закона о раду прописано да радни однос престаје истеком рока на који је заснован, Врховни касациони суд налази да су неосновани тужбени захтеви тужиље којим је тражила поништај уговора о престанку радног односа и враћање на рад. Како је тужиља преклудирана у праву да захтева утврђење постојања радног односа код туженог на неодређено време почев од 25.06.2005. године, не може се прихватити њена тврдња да су сви уговори о раду на одређено време које је закључивала са туженим након тог датума, па и побијано решење о престанку радног односа, незаконити и да не производе правно дејство.

Због свега изложеног, Врховни касациони суд је усвојио ревизију туженог и преиначио другостепену и првостепену пресуду одлучујући као у изреци на основу члана 416. став 1. ЗПП.

Одлука о трошковима поступка којом је одбијен захтев тужиље да јој тужени накнади трошкове донета је на основу одредбе члана 165. став 2. у смислу члана 153. став 1. ЗПП.

**Председник већа-судија
Катарина Манојловић Андрић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић